

Redogörelse till riksdagen 2024/25:RS2

Redogörelse för verksamheten i riksdagens delegation till Natos parlamentariska församling 2024

Till riksdagen

Riksdagsstyrelsen överlämnar härmed i enlighet med 10 § lagen (2011:745) med instruktion för Riksdagsförvaltningen redogörelsen för verksamheten i riksdagens delegation till Natos parlamentariska församling 2024.

Stockholm den 19 februari 2025

På riksdagsstyrelsens vägnar

Andreas Norlén

Ingvar Mattson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Andreas Norlén, ordförande, Linda Lindberg (SD), Gunilla Carlsson (S), Johan Löfstrand (S), Henrik Vinge (SD), Vasiliki Tsouplaki (V), Jörgen Berglund (M), Elisabeth Thand Ringqvist (C), Mattias Bäckström Johansson (SD) och Annika Hirvonen (MP).

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....3

1 Natos parlamentariska församling4

 1.1 Den parlamentariska församlingens roll.....4

 1.2 Arbetets organisering.....4

 1.3 Församlingens budget.....5

2 Riksdagens delegation till församlingen6

3 Den svenska delegationens verksamhet 20248

4 Församlingens sessioner 20249

 4.1 Vårsession i Sofia, Bulgarien9

 4.2 Höstsession i Montreal, Kanada9

5 Församlingens övriga verksamhet 202411

6 Planer för verksamheten 202512

Bilaga

Förteckning över antagna deklarationer, resolutioner och rapporter.....13

Sammanfattning

Sverige anslöts till Nato den 7 mars 2024. Anslutningen till organisationen innebar samtidigt fullvärdigt medlemskap i Natos parlamentariska församling. En ny delegation till Natos parlamentariska församling bestående av sju medlemmar och sju ersättare utsågs i april 2024, och riksdagen betalar sedan dess en avgift till församlingen.

Nato har under året firat 75 år som organisation. Detta uppmärksammades särskilt under Natos toppmöte i Washington, USA, i juli och även i riksdagen under ett seminarium. Natos parlamentariska församling fortsatte under 2024 att kraftigt fördöma Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina och bekräfta sitt starka stöd för Ukraina genom deklarationer och resolutioner.

Församlingen har också fortsatt att understryka vikten av att de demokratiska värderingar som utgör grunden för försvarsalliansen ska vara vägledande vid Natos transformering, och har upprepat uppmaningen att inrätta ett centrum för demokratisk resiliens vid Natos högkvarter.

Medlemsländernas försvarsutgifter och Natos budget har diskuterats mycket under året, inte minst i ljuset av det amerikanska presidentvalet och de uttalanden som gjorts när det gäller fördelning av försvarsutgifter mellan de europeiska länderna och USA.

Under året antog församlingen två deklarationer, fem resolutioner och 17 rapporter.

Stockholm den 19 februari 2025

Karin Enström (M)
ordförande

Eva Östlund
sekreterare

1 Natos parlamentariska församling

1.1 Den parlamentariska församlingens roll

Arbetet inom Natos parlamentariska församling formaliserades 1955. I sin nuvarande form inleddes dock verksamheten först 1967. Församlingens verksamhet syftar till att diskutera och påverka beslut om den gemensamma säkerheten. Församlingen vill skapa förståelse för de säkerhetspolitiska utmaningar som det transatlantiska samarbetet står inför och stödja de nationella parlamentens insyn i frågor om försvar och säkerhet. Samarbetet mellan Nato och den parlamentariska församlingen befästs bland annat genom att Natos generalsekreterare deltar i församlingens sessioner, redogör för alliansens verksamhet och svarar på frågor från parlamentarikerna.

Alliansens 32 medlemsländer ingår i den parlamentariska församlingen. Sedan mars 2024 ingår Sverige som fullvärdig medlem av församlingen. Nio länder har status som associerad medlem och Europaparlamentet har en delegation till församlingen. Därutöver finns olika anknytningsformer till församlingen, bland annat regionala partner och observatörer.

1.2 Arbetets organisering

Det ständiga utskottet består av parlamentariker från medlemsländerna och beslutar om den övergripande verksamheten och prioriteringarna samt fungerar som församlingens budgetutskott. De nationella delegationernas ordförande ingår i det ständiga utskottet.

Församlingens byrå består av sex medlemmar och leds av presidenten. Byrån svarar för de övergripande prioriteringarna mellan mötena i det ständiga utskottet.

Inom församlingen finns fem utskott: demokrati- och säkerhetsutskottet, försvarsutskottet, politiska utskottet, ekonomi- och säkerhetsutskottet samt utskottet för vetenskap och teknologi. Varje utskott har ett eller flera underutskott och utarbetar årligen rapporter och i förekommande fall policyrekommendationer om aktuella teman inom respektive kompetensområde.

Verksamheten bedrivs under två sessioner med plenardebatter och utskottsarbete där de aktuella rapporterna läggs fram och diskuteras. Dessa antas vid församlingens höstsession. Därutöver arrangeras besök i medlemsländerna inom ramen för de olika utskottens ansvarsområden.

Demokratifrämjande seminarier, Rose-Roth-seminarier, är en viktig del av församlingens arbete och arrangeras huvudsakligen på västra Balkan och i Sydkaukasien, men även i andra länder. Huvudsyftet är att främja utbyte och ömsesidig förståelse mellan lagstiftare från allierade och partnerländer och att hjälpa partnerparlament att utveckla verktyg för effektiv och demokratisk parlamentarisk övervakning av försvar och säkerhet.

1.3 Församlingens budget

Natoförsamlingens budget utgörs i första hand av medlemsländernas bidrag. Den parlamentariska församlingen får även ekonomiskt stöd av Nato. Församlingens kassör väljs av församlingen bland medlemmarna. Församlingens finanser granskas av Natos internationella revisionskommitté (IBAN). Budgeten används för att täcka det internationella sekretariatets driftskostnader. Nationella delegationer bekostar sitt eget deltagande i församlingens aktiviteter. I och med att Sverige sedan den 7 mars 2024 är fullvärdig medlem betalas en avgift till församlingen.

2 Riksdagens delegation till församlingen

Sammansättning av riksdagens Natodelegation

Talmannen beslutar, efter samråd med gruppledarna, om sammansättningen av riksdagens delegation till Natos parlamentariska församling. Partierna nominerar ledamöter och ersättare. Sammansättningen av riksdagens Natodelegation har förändrats flera gånger under 2024. När Sverige den 7 mars i år blev fullvärdig medlem i Nato ökades antalet ledamöter och ersättare i den svenska delegationen från fem ordinarie ledamöter och fem ersättare till sju ordinarie ledamöter och sju ersättare.

Sammansättning av Natodelegationen som associerad medlem:

<i>Ledamöter</i>	<i>Ersättare</i>
Hans Wallmark (M), ordförande	Karin Enström (M)
Peter Hultqvist (S), vice ordförande	Morgan Johansson (S)
Aron Emilsson (SD)	Markus Wiechel (SD)
Kerstin Lundgren (C)	Mikael Larsson (C)
Björn Söder (SD)	Mikael Oscarsson (KD)

Sammansättning av Natodelegationen som fullvärdig medlem:

<i>Ledamöter</i>	<i>Ersättare</i>
Hans Wallmark (M), ordförande	Mikael Oscarsson (KD)
Peter Hultqvist (S), vice ordförande	Morgan Johansson (S)
Mattias Karlsson (SD)	Björn Söder (SD)
Håkan Svenneling (V)	Emma Berginger (MP)
Aron Emilsson (SD)	Lars Wistedt (SD)
Kerstin Lundgren (C)	Mikael Larsson (C)
Karin Enström (M)	Joar Forssell (L)

Uppdaterad sammansättning av Natodelegationen från den 17 september:

<i>Ledamöter</i>	<i>Ersättare</i>
Karin Enström (M), ordförande	Mikael Oscarsson (KD)
Peter Hultqvist (S), vice ordförande	Morgan Johansson (S)
Mattias Karlsson (SD)	Björn Söder (SD)
Håkan Svenneling (V)	Emma Berginger (MP)
Aron Emilsson (SD)	Lars Wistedt (SD)
Kerstin Lundgren (C)	Mikael Larsson (C)
Jörgen Berglund (M)	Joar Forssell (L)

Utskottsfördelning

Utskottet för demokrati och säkerhet

Håkan Svenneling (V)

Emma Berginger (MP), ersättare

Utskottet för försvar och säkerhet

Peter Hultqvist (S)

Jörgen Berglund (M)

Mikael Oscarsson (KD), ersättare

Lars Wistedt (SD), ersättare

Utskottet för ekonomi och säkerhet

Mattias Karlsson (SD)

Björn Söder (SD), ersättare

Politiska utskottet

Karin Enström (M)

Kerstin Lundgren (C)

Morgan Johansson (S), ersättare

Mikael Larsson (C), ersättare

Utskottet för vetenskap och teknik

Aron Emilsson (SD)

Joar Forssell (L), ersättare

Gruppen för Medelhavet och Mellanöstern

Aron Emilsson (SD)

Håkan Svenneling (V)

Mikael Oscarsson (KD), ersättare

Kerstin Lundgren (C), ersättare

Särskilda uppdrag för församlingen

Vid höstsessionen valdes Håkan Svenneling (V) till vice ordförande i underutskottet för uthållighet och civil säkerhet.

3 Den svenska delegationens verksamhet 2024

Delegationen höll sex möten under året och deltog aktivt i församlingens två sessioner, utskottsmöten, studieresor, en valobservation och det transatlantiska forumet. Vidare stod delegationen värd för ett studiebesök av ledamöter i församlingens utskott för försvar och säkerhet till Stockholm och Uppsala. Vid besöket informerades det om hur Sverige bidrar till skyddet av Östersjön både till sjöss och i luften samt utvecklingen inom försvarsindustrin.

I anslutning till både vår- och höstsessionen mötte delegationen Ukrainas delegation. Vidare bjöd den kanadensiska delegationen in till möten under sessionerna för att diskutera ett utökat samarbete inom den arktiska regionen.

Ett möte med deltagande av ordförandena för de nordisk-baltiska delegationerna (NB8) ägde rum både vid vår- och höstsessionen.

I anslutning till Natos toppmöte bjöd den amerikanska kongressens Nato-delegation in till ett parlamentariskt toppmöte i Natokretsen i Washington i juli. I mötet deltog delegationens ordförande.

I riksdagen arrangerade delegationen tillsammans med talmannen ett seminarium som uppmärksammade Natos 75-årsjubileum.

Delegationens ordförande och vice ordförande deltog under året i delegationspresidiemöten med deltagande av talmanspresidiet, utrikesutskottets presidium och delegationspresidierna.

4 Församlingens sessioner 2024

4.1 Vårsession i Sofia, Bulgarien

Natos parlamentariska församlings vårsession samlade cirka 190 deltagare. Det var första gången som den svenska delegationen deltog i en session som fullvärdiga medlemmar i alliansen, vilket uppmärksammades på ett positivt sätt.

Sessionen fokuserade på vikten av sammanhållning inom alliansen med grund i dess delade demokratiska värderingar och församlingens orubbliga stöd för Ukraina fram till segern och därefter. Församlingen debatterade och antog två deklarationer. I den ena deklarationen (nr 489) utlovas omedelbart och långsiktigt stöd för att hjälpa Ukraina att försvara sig mot Rysslands invasionskrig samt för att Ukraina ska komma framåt på den nu oåterkalleliga väg mot Natomedlemskap som landet påbörjat. I den andra deklarationen (nr 490) rekommenderas de allierade ledarna inom Nato att under sitt toppmöte i Washington lägga vikt vid organisationens demokratiska grundvärderingar och utvecklingen framåt för organisationen.

I samband med sessionen varnade församlingens byrå för att Georgiens införande av en lag om transparens för utländskt inflytande skulle innebära negativa konsekvenser för demokratin i landet. Byrån menade att ett sådant steg i fel riktning går emot Georgiens strävan om att bli medlem i såväl Nato som EU.

4.2 Höstsession i Montreal, Kanada

Vid den årliga höstsessionen antog församlingen fem resolutioner där man uppmanade Natoländernas regeringar att vidta en rad åtgärder inom flera områden. Huvudfrågan som genomsyrade de flesta möten under året och flera av resolutionerna och rapporterna var olika aspekter av Rysslands anfallskrig mot Ukraina (resolution 492 och 494 samt rapport 048, 049 och 052). Finansieringen av stödet till Ukraina måste säkerställas och sammanhållningen mellan samtliga allierade är en avgörande faktor. I flera rapporter och resolutioner framhålls att medlemsländerna bör lägga minst 2 procent av sin bruttonationalprodukt på sitt försvar.

Vidare har Natos anpassning för att kunna hantera nya framtida hot stått högt på dagordningen. Det har handlat om utmaningar och möjligheter med teknikutveckling, cybersäkerhet och artificiell intelligens (resolution 493 och 495 samt rapport 057, 058 och 059). Kinas agerande på dessa områden har lyfts fram som oroväckande i ett par av de antagna rapporterna.

Klimatförändringar och vattensäkerhet är också utmaningar med säkerhetsmässiga konsekvenser som församlingen diskuterat (rapport 046).

För att bemöta en alltmer auktoritär utveckling i flera delar av världen behöver organisationen än mer befästa gemensamma demokratiska värderingar.

Församlingen har därför i flera resolutioner understrukt vikten av att upprätta ett centrum för demokratisk resiliens vid Natos högkvarter (resolution 491 och 494).

Det har konstaterats att sexuellt våld alltjämt används som vapen i väpnade konflikter och att medlemsländerna måste öka ansträngningarna för att motverka det (resolution 491 och rapport 045).

Den parlamentariska församlingen lägger stor vikt vid att utveckla samarbeten med olika partnerländer dels i Natos grannskap, såsom västra Balkan och länder söder om Medelhavet, dels med länder i den indopacifiska regionen. Flera av de antagna rapporterna och resolutionerna belyser hur den geopolitiska utvecklingen i världen gör det alltmer strategiskt viktigt att utveckla partnerskap med länder utanför medlemskretsen (rapport 050, 053, 055, 056 och 191).

Förutom ordinarie plenardebatter och utskottsmöten vid höstsessionen genomfördes ett nytt format med paneldebatter på olika teman som bland annat berörde säkerheten i den arktiska regionen, säkerhetsutvecklingen i Kina och Asien samt utmaningarna med desinformation.

5 Församlingens övriga verksamhet 2024

Vid höstsessionen 2023 valdes den polska ledamoten Michał Szczerba till president för församlingen, men när han i juni 2024 valdes in i Europaparlamentet tillförordnades den före detta presidenten, tillika amerikanska kongressledamoten, Gerald E Connolly. Vid höstsessionen 2024 valdes den portugisiska ledamoten Marcos Perestrello till ny president.

Ukraina, Georgien och Bosnien och Hercegovina har fått församlingens nya status som Natokandidat, vilket innebär att respektive delegation får fler platser och kan delta vid fler möten. Vidare har församlingen godkänt så kallad associerad medlemskapsstatus för Maltas parlament och Kosovos nationalförsamling.

Församlingen deltog med en delegation i valobservationen i Georgien. En svensk ledamot ingick i delegationen.

Parlamentariskt transatlantiskt forum arrangeras årligen i december i Washington och utgör en arena för dialog om frågor av vikt för de transatlantiska relationerna och om internationella säkerhetsfrågor. Fokus för årets forum var olika aspekter av konsekvenserna för Natosamarbetet efter det amerikanska presidentvalet. Nivån på medlemsländernas försvarsbudgetar och fördelningen av försvarsutgifter mellan USA och de europeiska länderna är ämnen som återkommit i debatterna vid flera tillfällen under året.

Chefen för USA:s underrättelsetjänst Avril Haines tilldelades församlingens pris Kvinnor för fred och säkerhet 2024.

6 Planer för verksamheten 2025

Stödet till Ukraina kommer att fortsätta att vara högt prioriterat inom församlingen även 2025. Rysslands hot mot demokrati och säkerhet kommer att granskas och även Kinas agerande inom områden såsom teknologi och desinformation.

Partnerskapsprogrammet för 2025 kommer att fokusera på följande strategiska regioner: västra Balkan, Mellanöstern, den arktiska regionen, Svarta havet och den indopacifiska regionen.

Det är 30 år sedan fredsavtalet på västra Balkan, Daytonavtalet, ingicks, vilket kommer att uppmärksammas särskilt under församlingens vårsession som hålls i Dayton, USA.

Församlingen kommer att fortsätta att arbeta för att genomföra FN:s resolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet och uppmärksamma att det är 25 år sedan den antogs.

Församlingen fyller 70 år under året, vilket är ett tillfälle att uppmärksamma hur den parlamentariska församlingen bidrar till att forma Natos utveckling.

BILAGA

Förteckning över antagna deklarationer, resolutioner och rapporter

Deklarationer och resolutioner som antogs 2024

- Standing with Ukraine until Victory (489)
- Shaping NATO for the next generations at the Washington Summit (490)
- Breaking the Silence and Fighting for Dignity: Combatting Conflict-Related Sexual Violence (491)
- Strengthening NATO's Integrated Air and Missile Defence (492)
- Galvanising Technological Advance to Support Allied Prosperity and Security (493)
- NATO After the Washington Summit: Future-Proofing the Alliance and Supporting Ukraine until Victory (494)
- Harnessing Opportunities of the Responsible Use of AI in the Military Domain (495)

Rapporter som antogs 2024

- Combatting Conflict-related Sexual Violence (045)
- Turning the Tide: Addressing the Impact of Water Insecurity on Allied Security (046)
- History and Identity Under Attack: Protecting Cultural Heritage in Conflict (047)
- NATO's Evolving Air and Missile Defence Posture (048)
- Russia's War and Allied Support for Ukraine (049)
- Western Balkans: Renewed Security Challenges on NATO's Doorstep (050)
- Critical Dual-use Technologies: Commercial, Regulatory, Societal, and National Security Challenges (051)
- The State of Russia's Wartime Economy (052)
- Building a Values-based Transatlantic Economic and Strategic Partnership with the Indo-Pacific (053)
- NATO@75: Rising to the Challenges of a Contested and Unpredictable World (054)
- NATO and the Global South (055)
- NATO's Partners at Risk (056)
- China's Challenge to NATO's Technological Edge: The Role of Semiconductors (057)
- NATO and Artificial Intelligence: Navigating the Challenges and Opportunities (058)

- A Double-Edged Sword: Why NATO Must Embrace the Promise and Avoid the Perils of Synthetic Biology (059)
- Russia's Destabilising Role in NATO's Southern Neighbourhood (060)
- Ukraine: Progress in Reforms on the Way to NATO Membership (191)

Samtliga dokument finns på församlingens webbplats www.nato-pa.int.